

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

18-10-2015 సోమవారం

ఐదున్నరకి ఫోన్ మోగితే మెలుకువ వచ్చింది. హోటల్ టెర్రస్ లోంచి చూస్తే చుట్టుపక్కల కొండలు, ఇసుకనేల, అక్కడక్కడా పిచ్చి మొక్కలు తప్ప ఊరు కనపడలేదు. ఆరున్నరకి బ్రేక్ ఫాస్ట్ హాల్ కి చేరుకున్నాం. అక్కడ వెజిటేరియన్స్ కి ఉన్నవి, పుదీనా లెమన్ జ్యూస్, ఏపిల్ జ్యూస్, ఆరెంజ్ జ్యూస్, చిన్న బ్రెడ్, ఆరెంజ్ మార్మలేడ్ మిగిలినవి నాన్ వెజిటేరియన్ ఐటెమ్స్ కాబట్టి లైట్ బ్రేక్ ఫాస్ట్ చేశాం. ఆరుం ముప్పావుకి లాబీకి చేరుకున్నాం.

మా హోటల్ బాల్కనీ నించి బయటి వాతావరణం

‘పెత్రాలో మీరు అన్ని సీజన్లు చూస్తారు’ అని గైడ్ చెప్పినట్లు కిటికీలోంచి బయట వర్షం పడుతూ కనిపించింది. రూం ఖాళీ చేసి తాళం చెవులు రిసెప్షన్ లో ఇచ్చాం. సామానుని డ్రైవర్ డిక్లీలో సర్దాక బయలుదేరాం. అప్పటికి వర్షం ఆగిపోయి ఎండ కనిపించింది. ఐదు నిమిషాల్లో పెత్రా పురాతన శిథిల నగరం ప్రవేశ ద్వారం సమీపంలోని బస్ స్టాండ్ లో దిగాం. పెత్రా టౌన్ సెంటర్ నించి పెత్రా శిథిల నగరం ఎంట్రన్స్ ఇరవై నిమిషాల నడక దూరంలో ఉంది. దాని దగ్గరే పెత్రా గెస్ట్ హౌస్, క్రాన్ ప్లాజా, ‘మూవ్ ఎన్ పిక్’ మొదలైన హోటల్స్ ఉన్నాయి. బస్ స్టాండ్ ఎదురుగా పెత్రా మూన్ హోటల్ వెనక ఉన్నకార్ పార్క్ లో సందర్శకులు తమ వాహనాలని ఉచితంగా పార్క్ చేసుకోవచ్చు.

బస్ స్టాండ్ నించి నాలుగైదు నిమిషాల నడక దూరంలోని పెత్రా పురాతన నగర ప్రవేశ మార్గంలోని విజిటర్స్ సెంటర్ కి చేరుకున్నాం. జీనత్ మాకు పెత్రా పురాతన నగరం చూడటానికి టికెట్లు కొని తెచ్చింది. ఒక్కో టికెట్ ధర 50 జెడి. ఇది పెత్రాలో రాత్రి బస్ చేసే వారికి మాత్రమే. రాత్రి వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళే వారికి టికెట్ 90 దినార్లు. ఇజాయెల్, ఈజిప్ట్ ల నించి వచ్చిన పర్యాటకులు అది చూసి రాత్రికి వెనక్కి వెళ్ళిపోతారు. అమ్మన్ నించి కూడా ఇక్కడికి ఉదయం ఆరున్నరకి బయలుదేరి వచ్చి, సాయంత్రం నాలుగున్నరకి వెళ్ళిపోవచ్చు. అనేక ప్రాంతాల నించి ఇక్కడికి మినీ బస్ లు వచ్చి పోతూంటాయి.

జోర్డాన్ విద్యార్థులకి టికెట్ ఒక్కదినార్ మాత్రమే. పదిహేనేళ్ళలోపు పిల్లలకి, అంగవికలురకి ప్రవేశం ఉచితం.

"పెత్రాలో నీడ తక్కువ. వేసవిలో వేడికి కనీసం నాలుగు లీటర్ల నీళ్లు తాగాల్సి ఉంటుంది. భోజనానికి ఒకే రెస్టారెంట్ ఉంది. అది అల్వాడీ రెస్టారెంట్. మధ్యాహ్నం భోజనం ఎవరైనా అక్కడే చేయాలి. పెత్రా అంత చిన్న దుకాణాల్లో స్నాక్స్, హాట్, కోల్డ్ డ్రింక్స్ లభిస్తాయి." జీనల్ టిక్కెట్లు ఇస్తూ చెప్పింది.

పెత్రానించి రంగు రాళ్ళు కానీ, కుండ పెంకులు కానీ, మొక్కలు కానీ బయటికి తీసుకురావడం నిషేధం అనే హెచ్చరిక జీనల్ మాకు ఇచ్చిన టిక్కెట్ వెనక ఉంది. రాత్రి అక్కడ పడుకోవడం కూడా నిషిద్ధం.

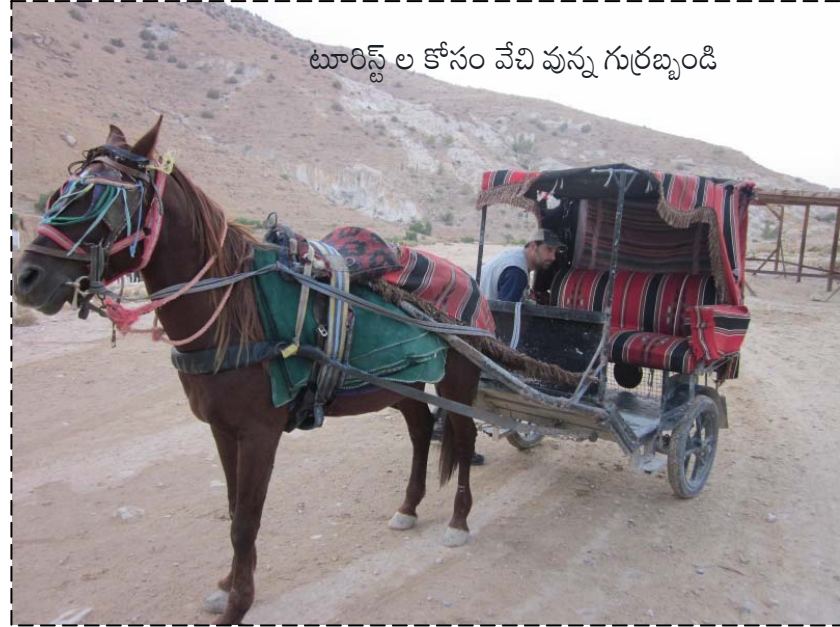
ప్రవేశ ద్వారం పక్కనే ఉన్న పెత్రాకి సంబంధించిన ఇంగ్లీష్ బ్రోషర్ని తీసుకున్నాను. ఈ బ్రోషర్లో సేవని అభివృద్ధి చేయడానికి టూరిస్ట్ ఫీడ్ బేక్ ఫాని నింపి ఇవ్వమని కోరారు. టికెట్ కొనే సమయం, స్థానిక గైడ్ సమర్థత, జంతువులని ఎలా హేండిల్ చేసారు? శుభ్రత, టాయ్లెట్ సౌకర్యాలు, ఎట్యాస్పియర్, షాప్స్, కెఫెల్లోని శుభ్రత, ఉద్యోగస్థుల ప్రవర్తన, వారు చూపించే మర్యాద, ధరలు క్వాలిటీ మొదలైన వాటి ఎదురుగా 1, 2 లేదా 3ని టిక్ చేసి ఇవ్వాలి. 3. ఎక్స్లెంట్; 1. పూర్ రేంక్. అందులో ఇంకా ఈ వివరాలు ఉన్నాయి.

హార్స్ రైడింగ్కి పురాతన పెత్రా నగరంలోని ట్రెజరీ దాకా ఒన్ వే సెక్షన్ ఉంది. రిజిస్టర్డ్ గురం లేదా కంచర గాడిద మెడకి నంబర్తో ఓ బేండ్ ఉంటుంది. దాని యజమాని యూనిఫాంలో ఉంటాడు. జంతువు సంక్షేమం కోసం అప్రూవ్ అయిన దారిలోనే కంచర గాడిద మీద వెళ్ళాలి. గురబ్బండికి ఎన్ని చక్రాలు ఉంటే, డ్రైవర్ కాకుండా అందులో అంతమంది ప్రయాణీకులు మాత్రమే ఎక్కాలి. అంటే రెండు చక్రాలు ఉంటే ఇద్దరు మాత్రమే ఎక్కాలి.

పిల్లల నించి వస్తువులేవీ కొనొద్దని, వారు నడిపే జంతువులని ఎక్కద్దని, తద్వారా బాలకార్మికులకి మద్దతు ఇవ్వద్దని బ్రోషర్లో రాసారు. ఎండ అధికం కాబట్టి తలకి టోపీ తప్పనిసరి. తప్పిపోయిన వారికి ఇచ్చిన సూచన - ఈలలు, అరుపులు, చీకటి పడితే కెమెరా ఫ్లష్, లేదా టార్గెట్. తాము ఆపదలో పడ్డామని ఈ నాలుగు సిగ్నల్స్లో ఏదైనా తెలియచేస్తాయి. తోటి పర్యాటకులు, స్థానికుల అనుమతి తీసుకునే వారిని ఫాటో తీయాలి. టిప్స్ ఇవ్వచ్చు.

వర్షాకాలంలో వరదలు, లేండ్ సైడ్స్కి అవకాశం ఉంది. రాళ్ళు కూడా పడచ్చు. కాబట్టి చుట్టు పక్కల కొండలమీదకి ఎక్కకూడదు. పెద్ద వర్షం వస్తే తక్షణం సురక్షిత ప్రదేశానికి చేరుకోవాలి. ఈ స్లోప్స్ని నిపుణులు సదా గమనిస్తూంటారు. అక్కడక్కడ ఉంచిన పరికరాలని, లోతులు కొలిచే పరికరాలని తొలగించవద్దు.

బ్రోషర్లో ఇంకా టాయ్లెట్స్, టూరిస్ట్ పోలీస్, ఏ.టి.యం యంత్రాలు, రెస్టారెంట్స్, కాఫీ షాప్, రెస్ట్ ఏరియా, మ్యూజియాలు, మూడు ఫస్ట్ ఎయిడ్ క్లినిక్లు మొదలైనవి ఎక్కడున్నాయో చెప్పారు. ఆరంభంలో ఓ మ్యూజియం, మార్గం చివర్లో రెండు మ్యూజియాలు ఉన్నాయి. మేము మ్యూజియాలని చూడలేదు.

టూరిస్ట్ ల కోసం వేచి వున్న గురబ్బండి

నబాటియన్ కాలం నించి నేటిదాకా ఇక్కడ గుర్రాలు, కంచర గాడిదలు, ఒంటెలని వినియోగిస్తున్నారు. ఆ రోజుల్లో అరేబియన్ గుర్రాలు, ఒంటెల బళ్ళు సరుకులని రవాణా చేయడానికి, యుద్ధాల్లో, రేసుల్లో వాటిని వినియోగించేవారు.

బారికేడ్లో టెక్నెట్స్ ఇచ్చి అంతా ఐదారు వందల అడుగుల దూరంలోని హార్స్ రైడింగ్ పాయింట్, కారేజ్ పాయింట్ కి చేరుకున్నాం. అక్కడ అనేక గుర్రబళ్ళు కనిపించాయి. అక్కడ పర్యాటకుల రవాణాకి 700 గుర్రాలు, గాడిదలు, ఒంటెలు, కంచర గాడిదలు నిత్యం ఉపయోగపడుతున్నాయి. జంతువులు రోజుకి చాలా గంటలు సరైన విశ్రాంతి లేకుండా పనిచేస్తాయి. కాబట్టి వీటి ఆరోగ్యం దృష్ట్యా వీటిని వినియోగించక పోవడమే ఉత్తమమని బ్రోషర్ లో పేర్కొన్నారు. ఓవర్ లోడింగ్, వాటిని అనవసరంగా పరిగెత్తించడం, అనవసరంగా కొట్టడంలాంటి బాధలని చూస్తే నివారించవలసిందిగా కూడా బ్రోషర్ లో రాసారు. బళ్ళకి రబ్బర్ టైర్స్ ని చక్రాలుగా అమర్చారు. వారంతా మమ్మల్ని చుట్టుముట్టారు. జీనల్ చెప్పింది.

“మనం అక్కడికి రెండు విధాలుగా చేరుకోవచ్చు. గుర్రబృందంలో వెళ్ళి తిరిగిరావచ్చు. లేదా కాలినడకన వెళ్ళచ్చు. వెళ్ళే దూరం 4.3 కిలోమీటర్లు. తిరిగి అంతే దూరం నడిచి రావాలి. కాలినడకన వెళ్ళే రెండున్నర గంటలు పడుతుంది. దారిలోని అన్నీ చూసుకుంటూ వెళ్ళచ్చు. మీ సౌకర్యం బట్టి నిర్ణయించుకోండి. నేను ఎప్పుడూ కాలినడకనే వెళ్తాను. నాతో వచ్చేవాళ్ళు అన్నీ చూడచ్చు. బండిలో వెళ్ళే మీ పక్కన ఉండను కాబట్టి చాలా మిస్ అవుతారు.”

కానీ ఎండలో కాలినడకకి అంతా బయపడ్డారు.

జీనల్ బళ్ళలో వెళ్ళే వాళ్ళందరినీ వాళ్ళ బండి నెంబర్ ని గుర్తుపెట్టుకోమని, తిరిగి అదే నంబర్ బండిలో ఎక్కి వెనక్కి వచ్చాక డబ్బు చెల్లించమని చెప్పింది. బండికి మనిషికి రెండు వందల డాలర్లు. ట్రావెలాగ్ ద్వారా పాఠకులకి ఏదీ మిస్ కాకుండా చెప్పాలన్న ఉద్దేశంతో నేను నడిచి వస్తానని, పర్మజుని బండిమీద వెళ్ళమని చెప్పే, తనుకూడా నాతోనే నడుస్తానని చెప్పింది. వద్దన్నా ‘ఇదే ఫైనల డెసిషన్’ అని చెప్పింది. విదేశాల్లో తను నా నించి దూరంగా ఉండటానికి ఇష్టపడదు. హైదరాబాద్ కి చెందిన ఇద్దరు రెడ్డిగార్లు అప్పటికే నడిచి వెళ్ళిపోయారు. మధ్యలో వారు మాకు కలిసారు. జీనల్ పదిమందిని బళ్ళలో పంపించాక మేము ఆమె వెంట నడిచాం.

దారిలో డెకారేటివ్ సేండ్ ఆర్ట్ సీసాలని అమ్మే దుకాణాలు చాలా కనిపించాయి. అనేక రంగుల ఇసుకని బొమ్మలా కనపడేలా నైపుణ్యంగా సీసాలో నింపుతారు. ఎడారి నేపథ్యంలో ఒంట నీడ పాపుల్ డిజైన్. తక్కువ టైంలో కొందరు మన పేరుని కూడా రాసిస్తారు. ఈ ఇసుకకి కృత్రిమంగా రంగు పూయరు. పెత్రా లోయల్లో రాతి గోడల నించి గీతి తీసిన ఇసుక అది. ధర ఒకటిన్నర దినార్ నించి పన్నెండు దినార్ల దాకా సీసా పరిమాణాన్ని బట్టి, ఆర్ట్ వర్క్ ని బట్టి, బేరాన్ని బట్టి లభిస్తాయి. ఇలాంటి సీసాలు మొదటగా దుబాయ్ లో డిజర్డ్ సఫారికి వెళ్ళినప్పుడు అక్కడి ఒయాసిస్ స్టాప్ లో చూసాను.

పెత్రా

జోర్డాన్ కి దక్షిణాన గల పురాతన నబాటియన్ సిటీనే పెత్రా. (స్థానికులు పెత్రా అంటారు. ఇంగ్లీష్ స్పెల్లింగ్ ని బట్టి ఇతరులు పెత్రా అంటారు) అక్కడి కొండలన్నీ లేత గులాబీ రంగులో ఉంటాయి. కాబట్టి దీనికి ‘రోజ్ రెడ్ సిటీ’ ముద్దు పేరు కూడా ఉంది.

క్రీస్తు పూర్వం 6వ శతాబ్దంలో (2,620 ఏళ్ళ క్రితం) నబాటియన్ రాజ్యానికి పెత్రా రాజధానిగా ఉండేది. క్రీ.శ.106లో ఇది రోమన్ సామ్రాజ్యంలో కలిసిపోయింది. రోమన్స్ కూడా దీన్ని అభివృద్ధి చేసారు. క్రీ.శ 663లో భూకంపం వల్ల నాశనం అయ్యేదాకా పెత్రా అభివృద్ధి చెందుతూనే ఉంది. అయ్యుబిద్ డైనాస్టీ స్థాపకుడు సలాడిన్ క్రీ.శ 1189లో మిడిల్ ఈస్ట్ ని గెలుచుకున్నాక పెత్రాని నిర్లక్ష్యం చేసాడు. దాంతో కేవలం దాని జ్ఞాపకం మాత్రమే మిగిలింది. 6వ శతాబ్దం నించి పాశ్చాత్యులకి పెత్రా పేరు మళ్ళీ వినిపించలేదు. స్థానికులకి మాత్రం తెలుసు. పెత్రా గురించి విన్న స్విస్ పరిశోధకుడు జోహాన్ లుడ్విగ్ బర్గ్ హార్ట్ 1812లో అరబ్ పండితుడిగా మారువేషంలో ఇక్కడికి వచ్చి,

ఇదే పెత్రా అని విశ్వసించి, స్థానికులతో కలిసి పెత్రా శిథిల నగర కోసం అన్వేషణ సాగించాడు. అలా చాలాకాలం శోధించి చివరకి దీన్ని కనుగొన్నాడు.

ఆ తర్వాత పాశ్చాత్య పరిశోధకులు, చరిత్రకారులు ఆ నగరంలోని మరి కొంత భాగాన్ని కనుగొన్నారు. వీరిలోని ముఖ్య వ్యక్తి డేవిడ్ రాబర్ట్స్ అనే స్కాటిష్ చిత్రకారుడు. అతను 1839లో పూర్తి వివరాలతో ఈ నగరాన్ని చిత్రాలుగా గీసాడు. 1929లో జోర్డాన్ ప్రభుత్వం ఇక్కడ విరివిగా తవ్వకాలని జరిపించింది. ప్రాచీన శిథిల సంపద బయట పడటంతో పెత్రా పర్యాటక ఆకర్షణగా మారింది. 1989లో స్టీవెన్ స్టీల్ బర్గ్ తీసిన ఇండియానా జోన్స్ అండ్ ది లాస్ట్ క్రూసేడ్ అనే చిత్రం షూటింగ్ ఇక్కడ జరిగింది. మోర్టల్ కంబాట్, ఏన్జిలేషన్, ది మమ్మీ రిటర్న్స్ అనే హాలీవుడ్ చిత్రాలతోపాటు ఇంకా అనేక టి.వి సీరియల్స్, ఇతర సినిమాలు కూడా ఇక్కడ తీసారు.

జూలై 2007లో న్యూ సెవెన్ వండర్స్ ఆఫ్ ది వరల్డ్ లో ఒకటిగా పెత్రా ఎన్నికైంది.

స్విట్జర్లాండ్ లోని జురిక్ న్యూ వండర్స్ ఫౌండేషన్ అనే సంస్థ 2000 - 2007 మధ్య ప్రపంచంలోని 200 మాన్యుమెంట్స్ లోంచి ఏడింటిని న్యూ సెవెన్ వండర్స్ ఆఫ్ ది వరల్డ్ గా ఎంపిక చేయాలని అనుకుంది. అందుకు ఇంటర్నెట్ / టెలిఫోన్ ద్వారా అభిప్రాయాలని ఆహ్వానిస్తే పదికోట్ల మంది ఓటింగ్ లో పాల్గొన్నారు. వీటిలో గెలుపొందినవి. 1. గ్రేట్ వాల్ ఆఫ్ చైనా 2. పెత్రా (జోర్డాన్) 3. ది కలోజియం (రోమ్, ఇటలీ) 4. చిచెన్ ఇట్జా (యుకాటా, మెక్సికో. దీని గురించి ట్రావెలాగ్ మెక్సికోలో చదవచ్చు) 5. మచుపిచు (పెరూ) 6. తాజ్ మహల్ (ఆగ్రా) 7. క్రీస్ట్ ది రెడీమర్ (బెజిల్) (వీటిలో 5,7 తప్ప మిగిలినవన్నీ మేము చూసాము) ఇలాగే 2011లో, న్యూ సెవెన్ వండర్స్ ఆఫ్ నేచర్, 2014లో న్యూ సెవెన్ వండర్ సిటీస్ కి కూడా ఎన్నికలు జరిపారు.

నశించిపోకుండా ఉన్న ఒరిజనల్ సెవెన్ వండర్స్ ఆఫ్ ది ఏన్జియంట్ వరల్డ్ గా మేము రెండురోజుల్లో ఈజిప్ట్ లో చూడబోయే ది గ్రేట్ పిరమిడ్ ఆఫ్ గీజాకి గౌరవస్థానాన్ని కల్పించారు.

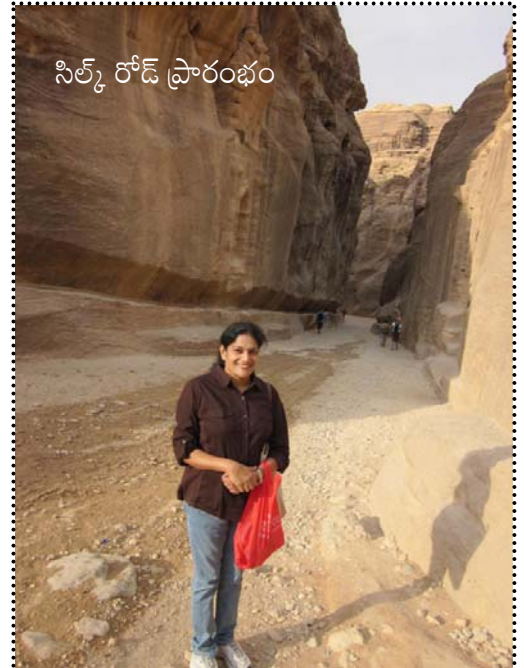

శిథిల నగరానికి వెళ్ళే రోడ్డు దాదాపు పదిహేను అడుగుల వెడల్పులో ఉంది. అటు ఇటు ఉన్న ఎర్ర రంగు కొండలు సహజంగా విడిపోయి ఏర్పడ్డ దారి అది. కొన్నిచోట్ల అవి మార్గం మీదకి చొచ్చుకు వచ్చాయి. దీన్ని స్థానిక భాషలో సిక్ అంటారు. ఈ దారి కిలోమీటర్ పొడవు ఉంది. కుడివైపు డేమ్, దాని తర్వాత ది సిక్.

మొదట్లో రోడ్డు మీద కొండరాళ్ళు కొంత దూరమే పరిచి ఉన్నాయి. తర్వాత పాదాల కింద ఇసుక, గాల్లో లేచే దుమ్ము, పైన 45 సెల్సియస్ ఎండ. ఇవన్నీ శారీరకంగా అలసటని కలిగించేవే. టోపిలు పెట్టుకోవడం వల్ల మొహానికి ఎండ కొట్టక పోవడంతో కొంత ఉపశమనం లభించింది. కొంతదూరం వెళ్ళాక జీనత్ కొండలు ఆరంభమైన చోట ఆగి చెప్పింది.

"ఇది ఒకనాటి సిల్క్ రూట్ కి ఆరంభం. పెత్రాకి వెళ్ళే సిల్క్ రూట్ ఆరంభమైన ఈ చోటుని చిమానోస్ గేట్ అంటారు. వేల ఏళ్ళ క్రితం ఇండియా నించి చైనా మీదుగా యూరప్ కి ఉన్న సిల్క్ రూట్ లో యాత్రికులు ప్రయాణించిన రోడ్ ఇది. అప్పట్లో ఇక్కడినించి ప్రాచీన పెత్రా నగరం 2 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉండేది. దీని ప్రవేశంలో ఉన్న ఆర్చ్ 1895లో కూలిపోయింది. ఆ రోజుల్లో వ్యాపారస్థులు, ప్రయాణీకులు, సందర్శకులు, తీర్థయాత్రలకి వెళ్ళా వాళ్ళతో ఈ రోడ్డు రద్దీగా ఉండేది."

సిల్క్ రూట్.

వ్యాపారస్థులు చైనీస్ సిల్క్ తీసుకు వెళ్ళడంతో దీనికి సిల్క్ రూట్ అనే పేరు వచ్చింది. క్రీస్తు పూర్వం 114నించి క్రీ.శ 1450 వరకు ప్రాచీన వ్యాపారస్థులు ఓ ఖండంలోంచి మరో ఖండానికి ఈ దారిలోనే ప్రయాణించారు ఇది జావా, ఇండియా, చైనా, పర్షియా, అరేబియా, సోమాలియా, ఈజిప్ట్ మీంచి యూరప్ లోని మెడిటరేనియన్ సముద్రం దాకా విస్తరించి ఉండి, ఇండియా, తూర్పు, పశ్చిమ చైనాల నించి మెడిటరేనియన్ సముద్రం దాకా ఈ వ్యాపారం సాగేది. ఓ రూట్ ఇండియా, చైనా, పర్షియా దాకానే ఉంటే మరో రూట్ జావా నించి చైనా ఇండియా, అరేబియా, సోమాలియా, ఈజిప్ట్ కి (పర్షియా దాకానే ఉంటే, మరో రూట్ జావా నించి చైనా ఇండియా, అరేబియా, సోమాలియా, ఈజిప్ట్ కి (పర్షియా లేకుండా) సాగేది. దీనికి తియాన్ షాన్ కారిడార్ అని పేరు. క్రీ.పూ 114లో హేన్ డైనాస్టీలో ఈ రూట్ లో వెళ్ళే వ్యాపారస్థుల రక్షణ కోసం గ్రేట్ వాల్ ఆఫ్ చైనాని పొడిగించారు. చైనా, ఇండియన్ సబ్ కాంటినెంట్, పర్షియా, యూరప్, అరేబియా, ఆఫ్రికాలో నాగరికత అభివృద్ధి చెందడానికి, రాజకీయ, ఆర్థిక సంబంధబాంధవ్యాలు బలపడడానికి సిల్క్ రూట్ దోహదపడింది.

సిల్క్ కాక ఈ రూట్ లో ఇతర వస్తువులు, మతాలు, వేదాంతాలు, సాంకేతికత, రోగాలు కూడా రవాణా అయ్యేవి. దీన్ని అధికంగా ఉపయోగించింది చైనీస్, పర్షియన్స్, సోమాలీస్, గ్రీక్స్, సిరియన్స్, రోమన్స్, అర్మేనియన్స్, ఇండియన్స్, బేక్ ట్రియాన్స్ (హిందూ కుష్ పర్వత శ్రేణులలో అమూదార్య నదీ తీరం, ఆఫ్ఘనిస్థాన్, తజకిస్థాన్లు) బేక్ ట్రియాలోనే జోర్జియానిజం (పార్శీమతం) జన్మించింది. జూన్ 2014లో యునెస్కో సిల్క్ రూట్ లోని కొంత భాగాన్ని వరల్డ్ హెరిటేజ్ సైట్ గా గుర్తించింది. శ్రీ పరవస్తు లోకేశ్వర్ సిల్క్ రూట్ లో ప్రయాణించి రాసిన పుస్తకం ఈ మధ్యే చదివాను.

ప్రాచీన సిల్క్ రూట్ ని పునరుద్ధరిస్తూ చైనా రైలుని నడుపుతోంది. చైనా నించి మొదటి సిల్క్ రోడ్ రైలు (వాణిజ్య ఉత్పత్తులు గల 32 గూడ్స్ డబ్బాల రైలు) 14రోజుల పాటు కజక్ స్థాన్, టర్క్ మెనిస్థాన్ల మీదుగా 9,500 కిలోమీటర్లు ప్రయాణించి టెహ్రాన్ కి చేరుకుంది. ఇది చైనాలోని ఈజిప్ట్ రైలుని ప్రావిన్స్ నించి బయలుదేరింది. షాంఘై నించి ఇరానియన్ ఓడరేవు 'బందర్ అబ్బాస్' కి సముద్ర మార్గ ప్రయాణం కన్నా ఈ సిల్క్ రూట్ లో ప్రయాణం 30రోజులు తక్కువ పడుతుందని ఇరానియన్ రైల్వే శాఖ ప్రతినిధి చెప్పారు. భవిష్యత్ లో ఆ రైలుని యూరప్ దాకా తీసుకెళ్ళే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. నెలకోసారి ఈ రైలు బయలుదేరుతుంది. డిమాండ్ ని బట్టి భవిష్యత్ లో మరి కొన్ని రైళ్ళు కూడా ప్రవేశపెట్టదలచుకున్నామని చైనా రైల్వే సంస్థ పేర్కొంది.

ఈ రూట్ లో ప్రయాణికులకి బీజింగ్ నించి మాస్కో దాకా 7 టైమ్ జోన్స్ లో మంగోలియా మొదలైన ఐదు దేశాల మీదుగా 6,000 మైళ్ళు ప్రయాణించే లగ్జరీ రైళ్ళు కూడా నడుపుతున్నారు.

కొన్నివేల సంవత్సరాల క్రితం వ్యాపారస్థులు నడిచిన ఆ పురాతన సన్నటి దారిలో నడవసాగాం. దారికి అటూ ఇటూ 10, 20, 30 మీటర్ల ఎత్తైన కొండలు, కింద మార్గంలో వాటి నీడ. అకస్మాత్తుగా వాటి మధ్య చీలికల్లోంచి పడే ఎండ. మొదట్లో అటూ ఇటూ ఉన్న కొండలవల్ల దారిలో కొద్ది దూరమే అక్కడక్కడ నీడ ఉంది. అది దాటాక ఇక నీడ లేదు. కింద ఇసక తప్ప రాళ్ళు కూడ పరిచిలేవు.

జీనత్ తో కలిసి నడవడం వల్ల దారిలో చాలా విశేషాలు చెప్పింది.

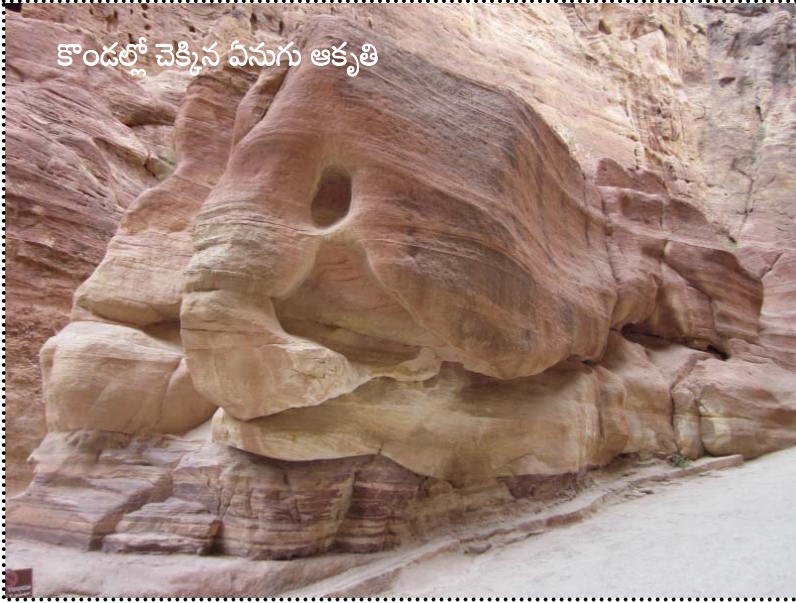
మొదటగా కాలిబాట మీద ఉన్న ఓ కేనియన్ ఆర్చ్ ని చూపించి చెప్పింది.

"ఈ ఆర్చ్ దగ్గర పూర్వం గేట్ ఉండేది. శత్రువులు వచ్చేప్పుడు ఆ గేట్ ని మూసేసే వాళ్ళు. ఆ గేట్ ఎక్కి రావడం కష్టం అయ్యేది. ఈ దారిలోనే క్రెస్టియన్స్, ఇతర యాత్రికులు రెడ్ సీకి వెళ్ళేవారు. కేనియన్స్ ప్రపంచంలో చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. ప్రసిద్ధి చెందిన కేనియన్ అమెరికాలోని గ్రాండ్ కేనియన్."

"దాన్ని 1990లో చూసాం" పద్యం చెప్పింది.

మరి కొద్ది దూరంలో కుడివైపు ఎర్ర రాతికొండ మీద చెక్కిన ఏనుగు తలని చూపించి చెప్పింది.

"ఈ దేశంలో ఏనుగులు లేవు. మరి చూడని ఏనుగు బొమ్మని ఎలా చెక్కగలిగారు? ఏసియాలో ఏనుగుల్ని చూసి వచ్చిన వారి దీన్ని

కొండల్లో చెక్కిన ఏనుగు ఆకృతి

చెక్కారు. లేదా ఏనుగులు ఉన్న ప్రాంతం నించి వచ్చిన శిల్పులు చెక్కి ఉండచ్చు. ఇండియానించి ఇక్కడికి రాకపోకలు సాగేవి అని చెప్పడానికి ఇదొక నిదర్శనం."

కొంచెం దూరం వెళ్ళాక ఎడమవైపు ఓ కొండలో చెక్కిన ఓ దేవత విగ్రహాన్ని చూపించి చెప్పింది.

"ఇది దుషారా దేవత విగ్రహం. దుషారా కొండకి, ప్రయాణీకులకి దేవుడు. పూర్వం యాత్రికులు ఇక్కడ ఆగి దుషారాని పూజించి వెళ్ళావారు. అక్కడ చెక్కిన ఆ అర చూడండి. ఇక్కడున్న చిన్న కొండల్లో చెక్కిన ఆ అరల్లో ప్రయాణీకులు తమ వెంట తెచ్చుకున్న దుషారా విగ్రహాన్ని ఉంచి ప్రార్థించి వెళ్ళేవారు.

పక్కనే కొండలో చెక్కిన దుషారా భార్య ఎల్వూజా

ప్రాఫైల్ ముఖాన్ని చూపించింది. మరో చోట మెట్ల దగ్గర ఉన్న ఇంకో దుషారా చెక్కడాన్ని చూపించి చెప్పింది.

"ఈ మెట్ల మీంచి ఆవుల్ని, మేకల్ని ఇతర జంతువుల్ని ఎక్కించి దుషారాకి బలి ఇచ్చేవారు. ఇక్కడంతా రక్తం చిందేది. క్రీ.శ రెండు లేదా మూడో శతాబ్దంలో నేటి సిరియాలోని దారా అనే ప్రాంతం నించి సబినోస్ అనే ప్రిస్ట్ కొందరితో ఇక్కడికి వచ్చి రెండు దుషారా (కొండ దేవత) విగ్రహాలని చెక్కాడు. ఆ రోజుల్లో పెత్రా నగరంలోకి ప్రవేశించే ఒంటెల కేరవాన్స్ ఊరేగింపుని అటు ఇటు గోడల్లా ఉన్న కొండలకి చెక్కారు. అప్పటి మనుషులు ఎంత క్రమశిక్షణతో వచ్చి వెళ్ళే వారో ఇది సూచిస్తుంది.

కొండమీద కుడి వైపు ఒంటె కేరవాన్ వెళ్ళే ఆ చెక్కడం, దానికి ఎదురుగా దారికి ఎడమ వైపు వచ్చే ఒంటె కేరవాన్ బండి చెక్కడాన్ని చూపించి జీనల్ చెప్పింది.

"వెళ్ళే వాళ్ళు కుడివైపు వెళ్ళాలి. వచ్చే వాళ్ళు ఎడమవైపు రావాలి అని చెప్పే బోర్డలాంటిది ఇది. ఇవన్నీ చూపించడానికే నావెంట రమ్మన్నాను. బళ్ళల్లో వెళ్ళిన వారి ఇవన్నీ మిస్సైయ్యారు."

దుషారా దేవుడి ఆలయం

ఎడమవైపు వెళ్ళడం, కుడివైపు రావడం బ్రిటీష్ వారి నించి ప్రపంచంలోని చాలాదేశాలకి పాకింది. ఎడమవైపు ఎందుకు వెళ్ళాలి? దీనికో లాజిక్ ఉంది. గుర్రాన్ని ఎవరైనా ఎడమవైపు నించి ఎక్కుతారు. అటే దిగుతారు తప్ప కుడివైపునించి కాదు. ఎక్కేప్పుడు, దిగేప్పుడు ఎడమవైపు ఫుట్పాత్ ఉంటుంది కాబట్టి గుర్రానికి కుడివైపు వెళ్ళే వాహనాలు గుర్రం ఎక్కే రౌతులని ఢీ కొట్టవు. అలా గుర్రాలు ఎడమవైపు వెళ్ళడం, కుడివైపు రావడం పద్ధతిగా మారింది. యు.కెలో రోడ్కి ఎడమవైపు వెళ్ళే ఆచారం ఇందులోంచి వచ్చింది. ఇది రావడానికి ఇంకో కారణాన్ని కూడా చెప్పారు.

1800లలో పాదచారులు, గుర్రపు బళ్ళు ఒకే రోడ్ని ఉపయోగించేవారు. గుర్రాన్ని కొట్టే కొరడాని కుడివైపునించి రుఖిపించి గుర్రాన్ని కొట్టేవారు. బండి రోడ్కి కుడివైపు ఉంటే ఒకసారి పక్కనే పేవ్మెంట్ మీది పాదచారులకి వెళ్ళి తగిలేది. ఈ ప్రమాదాన్ని అరికట్టడానికి అన్ని బళ్ళూ రోడ్కి ఎడమవైపు ప్రయాణించాలని, అందువల్ల పాదచారులు భద్రంగా ఉంటారన్న చట్టం ఏర్పడింది అని 1989లో నేను లండన్ పర్యటించినప్పుడు లండన్ టూర్ గైడ్ చెప్పింది. ఇలాగే అన్ని నియమాలు ఇతరుల భద్రత కోసమే చేయబడుతాయి. మరి అమెరికాలో కుడివైపు ఎందుకు వెళ్తారు?

అమెరికన్ తమకి స్వతంత్రం ఇవ్వడానికి వ్యతిరేకించిన బ్రిటీష్ వారి చాలా పద్ధతులని కావలని మార్చారు. అందులో ఇదొకటి. బ్రిటీష్ పద్ధతి తారీకు, నెల, సంవత్సరం రాయడం. అది ఎసెండింగ్ ఆర్డర్లో ఉంటుంది. కానీ అమెరికన్ దాన్ని ఉల్టా చేసి ముందు నెల, తర్వాత తారీకు, ఆ తర్వాత సంవత్సరం రాయడం పద్ధతిగా చేసుకున్నారు. ఇలా ఇంగ్లీష్ భాషలోని చాలా పదాల స్పెల్లింగ్లని, అర్థాలని కూడా అమెరికన్ మార్చారు. కొత్తపదాలని సృష్టించారు. ఉదాహరణకి లిఫ్టని ఎలివేటర్గా, పంక్చర్ని ఫ్లాట్గా, కార్ బూట్ని ట్రంక్గా మార్చారు.

ఆ కొండకి అటు ఇటు సుమారు ఐదడుగుల ఎత్తులో నీళ్ళు పోయేందుకు చెక్కిన చిన్న సన్నటి తూముని చూపించి జీనత్ వివరించింది.

"కొండ ఉపరితలంలో అనేక చోట్ల నబాటియన్స్ పెద్ద గుంటలని తవ్వారు. కొండ మీద కురిసిన వర్షపు నీరు వృధా కాకుండా ఆ గుంటల్లోంచి ఈ కాలువల్లోకి నీరు వచ్చే మార్గాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. బాటసారులకి తాగడానికి సదా ఇక్కడ నీరు లభ్యమయ్యేది. శత్రువులు వచ్చినప్పుడు పైన తవ్వి గుంటలని, అందులోంచి నీటి మార్గాలని మూసేసి ఈ చిన్న కాలువల్లోకి వచ్చే నీటిని నిలిపేసేవారు. వాటిని శత్రువులు ఎంత వెదికినా కనిపెట్ట గలిగేవారు కారు. నబాటియన్స్ ఆ రోజుల్లోనే నీటిపారుదల ఇంజనీరింగ్లో మాస్టర్స్. కొండలో 88 మీటర్ల పొడవైన సారంగాన్ని నీటి పారుదలకి తవ్వారు. వాడి మూసాలోని వరద నీటిని సిక్ ద్వారా ఇక్కడికి రప్పించేవారు."

ఆమెకి పర్యాటకులకి అన్నీ చెప్పాలనే తపన ఉందని గమనించాను. మరో చోట నేల మీద కొండలో చెక్కిన చిన్న తొట్టెని చూపించి అడిగింది.

"ఇది దేనికి?"

చెప్పలేకపోయాం.

"ప్రయాణీకుల గుర్రాలు, ఒంటెలు, గాడిదలు మొదలైన జంతువులు ఇందులోంచి నీళ్ళు తాగడానికి." చెప్పి జీనత్ ముందుకి దారితీసింది.

ఎండ తీక్షణంగా మారుతోంది. ఇసకలో అడుగులు భారంగా పడుతూంటే జీనత్ని అనుసరించాం.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)